

Jeg tror ikke, der kan være nogen Tvivl derom, og navnlig vil det saa meget lettere kunne lade sig gøre, naar man henfører til de stadig nedadgaende Jordpriser. Men for øvrigt forekommer det mig ganske vist i høj Grad mærkeligt, at Mindretallet, naar det tvivler om, at vi kunne indrette Jordlodder paa $3\frac{1}{2}$ —5 Tdr. Land for 4,000 Kr., samtidig selv foreslaar Jordlodder paa 4—6 Tdr. Land til 4,000 Kr. Som de Herrer ville se af Endringsforslaget under Nr. 19, har Mindretallet tre forskellige Priser paa de Jordlodder, der ønskes. En Tredjedel skal koste 4,000, en anden Tredjedel 5,000 og den sidste Tredjedel 6,000 Kr. Men der er ingen Forskel paa Arealernes Størrelse; der bestemmes kun, at Lodderne skulle være fra 4—6 Tdr. Land. Derfor er jeg noget i Tvivl om, hvad det ærede Mindretal i det hele taget har ment med at stille disse forskellige Priser op, da det ikke har tænkt sig Jordlodder af væsentlig forskjellig Størrelse. Da der fra Mindretallets Side i Betænkningen er rejst Bestyrdninger mod Flertallet, fordi vi ere gaaede bort fra det Grundlag, som Mindretallet anser for det eneste mulige, vilde jeg dog antage, at det ikke var urigtigt, om Mindretallet havde udtalt sig noget nærmere herom i Betænkningen. Jeg skal gerne vente med yderligere at udtale mig derom, til det ærede Mindretal har udtalt sig, men jeg vil dog henstille, for at Mindretallet kan være derpaa med det samme, om det ikke vil blive Følgen af, at man satte disse forskellige Jordpriser, at Gjendomme til 4,000 Kr. væsentlig ville blive de daarligere Dele af Sjælland, jeg tror det, — om det har været Meningen, skal jeg ikke udtale mig om. Mindretallet hævder den Opfattelse, at det, at gaa under den Størrelse, som Mindretallet foreslaar, vil være at oprette en ujevlsstændig Husmandsstand her i Landet. Det har ganske vist ikke været Flertallets Formaal, og det forekommer mig ogsaa at være lidt haardt af Mindretallet at sige, at man efter dette Forslag vil frembringe en ujevlsstændig Husmandsstand. Jeg tror, at der ikke kan være Tvivl om, at enhver, der kender de virkelige Forhold og Landarbejdernes Stilling, vil være enig om at byde en Landarbejder de Billaar og de Lodder, som dette Forslag byder, vil være at hæve en saadan Mand socialt og økonomisk, hvorfor han da ogsaa vil komme til at indtage en mere selvstændig Stilling. Jeg skal derefter vende mig til det ærede Medlem for Aarhus Amts 3dje Valgfreds (Harald Jensen), som har leveret en temmelig lang Betænkning og stillet et stort Endringsforslag, som i Virkeligheden er en hel ny Lov. Hvis de Herrer have læst det,

ville De have lagt Mærke til, at der efter Forslaget skal oprettes to forskellige Slags Husmandsbrug, dels nogle Brug enkeltvis rundt om i Kommunerne, dels nogle Huslodder paa 3—8 Tdr. Land, som skulle uddeles til Arbejdere med Ret til Andelsdrift, og hertil benyttes Brøstegaardene, der skulle inddrages i Løbet af 5 Aar. Det ærede Medlem foreslaar altsaa to forskellige Slags Drift. Jeg tror, at hans Forslag om Andelsdriften er temmelig uoverbejst. Ganske vist har det ærede Medlem et meget langt Citat af en Landstingsmand, der forsvarede Tanken om Andelsdrift, men den Tanke, der findes i den ærede Landstingsmands Skrift, er væsentlig forskjellig fra, hvad det ærede Medlem her foreslaar. Efter Skriftet tænker han sig, at Landboerne afgive deres Jord, samler den i store Partier, og saa vælge en Driftsbestyrer med Arbejdere; og han vil saa have fuldstændigt Herredømme over Jorden. De egentlige Landboere have ikke det mindste andet at gøre med denne Jord end at tage mod det Overskud, der kan faas ud deraf; de kunne trække sig tilbage, have deres Have, hvor de kunne gaa og hygge deres egne private Kartofler. Det er noget, man kunde tænke sig; men det Forslag, det ærede Medlem stiller, er af en væsentlig anden Bestaaffenhed. Jeg kan nemlig ikke tro, at det ærede Medlem har tænkt at indrette disse Andelslandbrug paa samme Maade, som jeg før nævnte. Det ærede Medlem gaar dog vel ud fra, at det er disse smaa Jordbrugere selv, som skulle drive Jorden i Fællesskab, og det ærede Medlem vil da kunne forstaa, at Forholdet stiller sig ganske anderledes vanskeligt for et saadant Andelslandbrug end for det, som er omtalt i det af det ærede Medlem citerede Skrift. Jeg skal nu først meddele de Billaar, det ærede Medlem i sit Forslag byder Landarbejderne. Han foreslaar deri, at Staten udreder det fulde Beløb og betaler alt, hvad Jord med Bygninger o. s. v. koster. Den, som overtager et saadant Brug, skal blot skaffe Garanti for at kunne betale det første Halvaars Afgift Statslaanet staar uopsagt og afdragsfrit, og Brugeren skal kun betale 2 Procent aarlig af Kapitalen, saa det kan ganske vist ikke nægtes, at det er rigtigt, naar det ærede Medlem i sin Betænkning siger, at det vil være klart for enhver, at denne Husmand med den forholdsviis større Lod er bedre stillet end den mindre Lod efter Flertallets Forslag. Dette er ubestrideligt; men det skulde jo ikke kunne være særlig vanskeligt at udgrunde et Forslag, der kunde stille disse Brugere endnu gunstigere, end efter det Forslag, det ærede